

ΣΤΕ ΟΛ 331/2021 Διοικητική δικονομία - Παράβολο - Φορολογικές διαφορές - Επανασυζήτηση απορριφθέντων λόγω μη καταβολής παραβόλου ενδίκων βοηθημάτων - Συνταγματικότητα - Εφαρμογή στις ακυρωτικές διαφορές

Μέσο Δημοσίευσης: ΤΝΠ QUALEX

Αριθμός 331/2021

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του στις 6 Νοεμβρίου 2020, με την εξής σύνθεση: Ε. Σάρπ, Πρόεδρος, Μ. Καραμανώφ, Μ.-Ε. Κωνσταντινίδου, Αντιπρόεδροι του Συμβουλίου της Επικρατείας, Μ. Γκορτζολίδου, Ε. Αντωνόπουλος, Π. Καρλή, Α. Καλογεροπούλου, Ο. Ζύγουρα, Δ. Μακρής, Π. Μπραίμη, Α.-Μ. Παπαδημητρίου, Β. Κίντζιου, Ο. Παπαδοπούλου, Μ. Σωτηροπούλου, Κ. Κονιδισιώτου, Α. Γαλιανού-Χαλκιαδάκη, Α. Μίντζια, Χρ. Σιταρά, Μ. Τριπολιτισιώτη, Α. Σδράκα, Χρ. Λιάκουρας, Ιφ. Αργυράκη, Ν. Σκαρβέλης, Φρ. Γιαννακού, Ε. Σκούρα, Κ. Λαζαράκη, Δ. Βασιλειάδης, Σύμβουλοι, Μ. Αθανασοπούλου, Σ. Κωνσταντίνου, Ε. Τζιράκη, Πάρεδροι. Από τους ανωτέρω οι Σύμβουλοι Π. Μπραίμη και Α. Σδράκα, καθώς και η Πάρεδρος Ε. Τζιράκη, μετέχουν ως αναπληρωματικά μέλη, σύμφωνα με το άρθρο 26 παρ. 2 του ν. 3719/2008.

Γραμματέας η Ελ. Γκίκα.

Για να δικάσει την από 29 Ιουλίου 2020 αίτηση επανασυζήτησης (άρθρου 382 του ν. 4700/2020):

της εταιρείας με την επωνυμία «... & ΣΙΑ Ο.Ε.», που εδρεύει στο ... Αττικής (...η οποία παρέστη με τους δικηγόρους: 1. Σπυρίδωνα Βλαχόπουλο (Α.Μ. 17001) και 2. Ιωάννη Πορτοκάλη (Α.Μ. 23655), που τους διόρισε με πληρεξούσιο, κατά του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ο οποίος παρέστη με τον Αλέξανδρο Ροϊλό, Νομικό Σύμβουλο του Κράτους και ο οποίος κατέθεσε δήλωση, σύμφωνα με το άρθρο 26 του ν. 4509/2017, περί μη εμφανίσεώς του.

Η πιο πάνω αίτηση εισάγεται στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατόπιν της από 3ης Αυγούστου 2020 πράξης της Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας, λόγω της σπουδαιότητάς της, σύμφωνα με τα άρθρα 14 παρ. 2, εδ. α' και γ', 20 και 21 του Π.Δ. 18/1989.

Με την αίτηση αυτή η αιτούσα εταιρεία ζητεί την επανασυζήτηση της αιτήσεως με αριθμό καταθέσεως .../2013 περί ακυρώσεως της υπ' αριθμ. 2059/ΔΒΕ213/23.2.2012 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας καθώς και κάθε άλλης σχετικής πράξης ή παράλειψης της Διοικήσεως, που απερρίφθη με την 250/2019 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Η εκδίκαση άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως της εισηγήτριας, Συμβούλου Κ. Λαζαράκη.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξούσιους της αιτούσας εταιρείας, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τους προβαλλόμενους λόγους της αιτήσεως επανασυζητήσεως και ζήτησαν να γίνει δεκτή η αίτηση.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη εξ αποστάσεως, με τη χρήση υπηρεσιακών τεχνολογικών μέσων,

κ α ι

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα

Σκέφθηκε κατά τον Νόμο

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινόμενης αίτησης έχει καταβληθεί (με κωδικό ...) το νόμιμο, ήτοι το οριζόμενο κατά τον χρόνο άσκησης αυτής για την αίτηση ακυρώσεως (πρβλ. ΣτΕ 7μ. 17/1998, 1992/2016, ΣτΕ 381/2020), παράβολο.

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η επανασυζήτηση της αίτησης με αριθμό κατάθεσης .../2013 περί ακυρώσεως της 2059/ΔΒΕ213/23.2.2012 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, καθώς και κάθε άλλης συναφούς πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης. Με την .../23.3.2012 απόφαση είχαν ανακληθεί μερικώς η .../31.7.1998 απόφαση υπαγωγής επένδυσης της αιτούσας στις διατάξεις του ν. 2601/1998 και η .../17.9.1999 απόφαση ολοκλήρωσης της επένδυσης, κατά το μέρος που αφορούσαν στο συνολικό ύψος της επένδυσης και το συνολικό ύψος της επιχορήγησης, και διατάχθηκε η επιστροφή διαφοράς ύψους 145.753,78 ευρώ, νομιμοτόκως. Η αίτηση ακυρώσεως με αριθμό κατάθεσης .../2013 απορρίφθηκε με την 250/2019 απόφαση του Δικαστηρίου λόγω εκπρόθεσμης καταβολής του οφειλόμενου παραβόλου. Η υπό κρίση αίτηση ασκείται κατ' επίκληση του άρθρου 382 του ν. 4700/2020 (Α' 127/29-6-2020).

3. Επειδή, η υπόθεση εισήχθη στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, σύμφωνα με τα άρθρα 14 παρ. 2 εδ. α' και γ' (όπως η παρ. 2 αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 παρ. 5 του ν. 4205/2013, Α' 242), 20 και 21 του π.δ. 18/1989, με την από 3.8.2020 πράξη της Προέδρου του Δικαστηρίου.

4. Επειδή, από τις διατάξεις του Συντάγματος περί διακρίσεως των λειτουργιών (άρθρο 26), ισότητας (άρθρο 4) και δικαστικής ανεξαρτησίας (άρθρο 87) προκύπτει ότι δεν είναι συνταγματικώς επιτρεπτή η θέσπιση διάταξης που να επιτρέπει την επάνοδο επί ενδίκων βοηθημάτων ή μέσων, τα οποία είχαν απορριφθεί ως απαράδεκτα λόγω μη πλήρωσης δικονομικής προϋπόθεσης, εφόσον πάντως δεν μετεβλήθη το νομοθετικό καθεστώς, επί του οποίου είχε στηριχθεί η απόρριψη (πρβλ. ΣτΕ Ολομ. 2000/1992, 1657-1659/2008, ΣτΕ 7μ. 1940/1993, 1486/1994, 6467/1995, ΣτΕ 2756/1993, 821, 5018/1996, 1107, 1912, 2239/1997, 192, 1158, 3875/1998, 1040/2000, 1996/2004, 1927/2009 κ.ά.).

5. Επειδή, το άρθρο 277 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ΚΔΔ, ν. 2717/1999, Α' 97), όπως η παράγραφος 1 αυτού αντικαταστάθηκε με το άρθρο 22 παρ. 7 του ν. 3226/2004 (Α' 24), οι δε παράγραφοι 2, 3 και 4 αυτού αντικαταστάθηκαν με το άρθρο

45 παρ. 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213), ο οποίος ισχύει, σύμφωνα με το άρθρο 70 αυτού, από 1.1.2011 [ως προς την παρ. 3 του άρθρου 277 βλ. και άρθρο 65 παρ. 7 ν. 3994/2011 (Α' 165) και ΣτΕ Ολομ. 601/2012 σκ. 7-8], ορίζει τα εξής: «1. Για το παραδεκτό των ένδικων βοηθημάτων και μέσων πρέπει, ως την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης, να προσκομισθεί το προβλεπόμενο από τις κείμενες διατάξεις αποδεικτικό καταβολής παραβόλου. Αν δεν προσκομισθεί το αποδεικτικό αυτό ως την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης, εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα στο άρθρο 139Α [περί πρόσκλησης προς κάλυψη τυπικών παραλείψεων]. 2. Το παράβολο ορίζεται: α) για την ένσταση [...] την αντένσταση [...] τις αιτήσεις παροχής προσωρινής δικαστικής προστασίας και την αίτηση διόρθωσης ή ερμηνείας, την προσφυγή και την ανακοπή [...] σε εκατό ευρώ, β) για την ανακοπή ερημοδικίας, την έφεση, την αντέφεση, την αίτηση αναθεώρησης και την τριτανακοπή, σε εκατόν πενήντα ευρώ. [...] 3. Κατ' εξαίρεση, στις χρηματικού περιεχομένου φορολογικές και τελωνειακές εν γένει διαφορές, το παράβολο για την προσφυγή, την έφεση και την αντέφεση ορίζεται σε ποσοστό ίσο προς το δύο τοις εκατό του αντικειμένου της διαφοράς και μέχρι του ποσού των δέκα χιλιάδων ευρώ. Αν το παράβολο υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων ευρώ, καταβάλλεται το ποσό αυτό, το επιπλέον δε τυχόν οφειλόμενο και μέχρι του ορίου των δέκα χιλιάδων ευρώ, καταλογίζεται, αν συντρέχει περίπτωση, με την οριστική απόφαση του δικαστηρίου επί της προσφυγής ή της έφεσης. [...] 4. Τα ένδικα βοηθήματα και μέσα της παραγράφου 3 απορρίπτονται ως απαράδεκτα, εάν κατά την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου της δίκης δεν καταβληθεί, από τον υπόχρεο, το 1/3 του κατά την προηγούμενη παράγραφο παραβόλου, έως δε την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης τα υπόλοιπα 2/3 αυτού. Το παράβολο υπολογίζεται από την αρμόδια φορολογική αρχή, η οποία προς τούτο χορηγεί ατελώς ειδικό σημείωμα στον υπόχρεο, ύστερα από αίτησή του. Αν καταβληθεί παράβολο μικρότερο από εκείνο που αναφέρεται στο σημείωμα, το ένδικο βοήθημα απορρίπτεται ως απαράδεκτο. Αν καταβληθεί το παράβολο που αναφέρεται στο σημείωμα, αλλά αυτό είναι μικρότερο του κατά το νόμο οφειλόμενου, το δικαστήριο προχωρεί στην εκδίκαση της υπόθεσης και, αν το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορριφθεί για άλλο λόγο, το παράβολο που ελλείπει καταλογίζεται με την απόφαση του δικαστηρίου και εισπράττεται κατά τις διατάξεις για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων. [...] 9. Το παράβολο, αν το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορριφθεί για οποιονδήποτε λόγο, καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου, ενώ, αν αυτά γίνουν δεκτά ή αν η δίκη καταργηθεί για οποιονδήποτε λόγο, αποδίδεται σε αυτόν που το κατέβαλε. [...] Αν η προσφυγή ή το ένδικο μέσο γίνουν δεκτά εν μέρει, το παράβολο αποδίδεται κατά ένα μέρος του, το οποίο και καθορίζεται κατά την κρίση του δικαστηρίου. 10. Το δικαστήριο μπορεί, εκτιμώντας τις περιστάσεις, να διατάξει την απόδοση του παραβόλου ακόμη και όταν απορρίπτεται το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Επίσης, μπορεί να διατάξει τον διπλασιασμό του παραβόλου, αν το ένδικο βοήθημα ή μέσο είναι προδήλως απαράδεκτο ή προδήλως αβάσιμο. [...]». Κατά τα παγίως δε κριθέντα, η κατά τις διατάξεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 277 του Κ.Δ.Δ. υποχρέωση καταβολής αναλογικού παραβόλου, ως προϋπόθεση του παραδεκτού της προσφυγής και της έφεσης στις χρηματικού αντικειμένου φορολογικές εν γένει διαφορές, συνιστά θεμιτό περιορισμό του δικαιώματος δικαστικής προστασίας, ως εκ του ότι αυτός αποβλέπει στην αποτροπή της άσκησης απερίσκεπτων και αστήρικτων ενδίκων βοηθημάτων και μέσων χάριν της εύρυθμης λειτουργίας των δικαστηρίων και της αποτελεσματικής απονομής της δικαιοσύνης επί φορολογικών διαφορών, δεν θίγει τον πυρήνα του δικαιώματος δικαστικής προστασίας, είναι πρόσφορος για την επίτευξη του ως άνω επιδιωκόμενου σκοπού και δεν τελεί σε προφανή δυσαναλογία με τον σκοπό αυτό, με αποτέλεσμα οι διατάξεις αυτές του άρθρου 277 του ΚΔΔ να μην αντίκεινται στα άρθρα 20 παρ. 1 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος ούτε στο άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ (ΣτΕ 1619/2012 Ολομ., 761/2014 7μ., 3832/2014 7μ., 1517/2018 7μ., 2096/2018 7μ., πρβλ. ΣτΕ 752/2018 7μ., 1020/2019, 1106/2020, ΣτΕ 210/2015 σε συμβούλιο).

6. Επειδή, στη συνέχεια, τα δύο πρώτα εδάφια της παραγράφου 3 του άρθρου 277 του ΚΔΔ αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 37 του ν. 4446/2016 (Α' 240/22.12.2016), με έναρξη ισχύος ένα μήνα μετά τη δημοσίευση του νόμου σύμφωνα με το άρθρο 45 αυτού, και το παράβολο της προσφυγής, της έφεσης και της αντέφεσης στις χρηματικού περιεχομένου φορολογικές και τελωνειακές εν γένει διαφορές ορίστηκε σε ποσοστό ίσο προς το ένα τοις εκατό (1%) του αντικειμένου της διαφοράς και μέχρι του ποσού των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ. Ακολούθως, δε, με το άρθρο 25 του ν. 4509/2017 (Α' 201/22-12-2017) αντικαταστάθηκαν, μεταξύ άλλων, οι διατάξεις των άρθρων 139Α και 277 παρ. 4 του ΚΔΔ. Ειδικότερα, η παράγραφος 1 του άρθρου 139Α ΚΔΔ αντικαταστάθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 25 του ν. 4509/2017 ως εξής: «1. Αν υπάρχουν τυπικές παραλείψεις, ο Πρόεδρος του πολυμελούς δικαστηρίου ή ο εισηγητής ή ο Δικαστής του μονομελούς δικαστηρίου καλεί, και μετά τη συζήτηση, τον πληρεξούσιο δικηγόρο ή τον υπογράφοντα το δικόγραφο δικηγόρο, στους οποίους έχει χορηγηθεί σχετική πληρεξουσιότητα, σε κάθε περίπτωση, είτε αυτοί έχουν παρασταθεί αυτοπροσώπως ή με δήλωση είτε δεν έχουν παρασταθεί, ή τον διάδικο, στην περίπτωση που ο τελευταίος παρίσταται αυτοπροσώπως, να τις συμπληρώσουν ή να τις καλύψουν, τάσσοντας εύλογη κατά την κρίση του προθεσμία. Τα στοιχεία που προσκομίζονται για την κάλυψη των τυπικών παραλείψεων επιτρέπεται να είναι και μεταγενέστερα της συζήτησης», το δε πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 277 του Κ.Δ.Δ. αντικαταστάθηκε με την παρ. 9 του άρθρου 25 του ν. 4509/2017 ως εξής: «Κατά την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων της παραγράφου 3 καταβάλλεται από τον υπόχρεο το 1/3 του κατά την προηγούμενη παράγραφο παραβόλου, έως δε την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης τα υπόλοιπα 2/3 αυτού, εφαρμοζόμενης της διάταξης του άρθρου 139Α.». Σύμφωνα δε με την παράγραφο 10 του άρθρου 25 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι «Οι διατάξεις των παραγράφων 6 και 9 εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς δίκες. Σε περίπτωση ενδίκων βοηθημάτων ή μέσων που έχουν απορριφθεί, αυτά μπορεί να ασκηθούν εκ νέου εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος και με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του άρθρου 94 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, όπως ισχύει». Κατά τα εκτιθέμενα στην αιτιολογική έκθεση των διατάξεων των εν λόγω τριών παραγράφων, «6. Με την προτεινόμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 139Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας προκειμένου να διασφαλίζεται η ενημέρωση των διαδίκων και των πληρεξουσίων δικηγόρων τους, ανεξάρτητα αν οι τελευταίοι παρίστανται ή όχι, αρκεί να έχουν λάβει την απαιτούμενη πληρεξουσιότητα, να συμπληρώσουν τυπικές παραλείψεις. Η προτεινόμενη ρύθμιση, η οποία είναι σύμφωνη με την αρχή της ασφάλειας δικαίου και της πλήρους και αποτελεσματικής παροχής έννομης προστασίας, έχει εφαρμογή σε όλες τις κατηγορίες υποθέσεων και για όλες τις τυπικές παραλείψεις, συμπεριλαμβανομένου του παραβόλου των φορολογικών υποθέσεων. [...] 9. Με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται ότι το παράβολο είναι δυνατό να συμπληρωθεί, κατ' εφαρμογή του άρθρου 139Α. 10. Με την παράγραφο 10 εισάγεται αναγκαία ρύθμιση μεταβατικού χαρακτήρα, για λόγους ισότητας και ισονομίας των διοικουμένων στο

πλαίσιο της διοικητικής δίκης.».

7. Επειδή, τέλος, με τη διάταξη του άρθρου 382 του ν. 4700/2020 (Α' 127/29-6-2020) ορίσθηκε ότι «Η συζήτηση εμπροθέσμως ασκηθέντων ενδίκων μέσων που ασκήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα από την 1.1.2011 μέχρι την 22.12.2017 ενώπιον των Διοικητικών Δικαστηρίων και απορρίφθηκαν αμετάκλητα λόγω μη καταβολής του προβλεπόμενου στις διατάξεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 277 του ν. 2717/1999 (Α' 97, Κ.Δ.Δ.) παραβόλου, προσδιορίζεται εκ νέου με αίτηση των διαδίκων που τα άσκησαν, η οποία υποβάλλεται εντός εκατό (100) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος, υπό τον όρο καταβολής του συνόλου του παραβόλου μέχρι την συζήτηση του ενδίκου μέσου». Η διάταξη αυτή προτάθηκε με τη βουλευτική τροπολογία 380/33/29-6-2020, στην αιτιολογική έκθεση της οποίας διαλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα: "[...] με το άρθρο 139Α του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας [...] προβλέφθηκε (σε συνδυασμό και με το άρθρο 277 του ίδιου Κώδικα) ότι αν υπάρχουν τυπικές παραλείψεις, όπως το παράβολο, το δικαστήριο καλεί τον δικηγόρο ή τον διάδικο, να τις συμπληρώσουν ή να τις καλύψουν, εντός εύλογης προθεσμίας. Η εφαρμογή της διάταξης αυτής δημιούργησε αμφιβολίες ως προς το α) [...] β) εάν εφαρμόζεται στις φορολογικές και τελωνειακές διαφορές για τις οποίες, ήδη, είχαν δημιουργηθεί ζητήματα με την τμηματική καταβολή (1/3 κατά την κατάθεση, 2/3 μέχρι τη συζήτηση) του αναλογικού παραβόλου, σύμφωνα με τη ρύθμιση που εισήχθη με το άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 3900/2010. Το μείζον αυτό πρόβλημα εντοπίστηκε από τον νομοθέτη και επιλύθηκε με τον ν. 4509/2017. Παράλληλα, με το άρθρο 25 παρ. 10 του ως άνω ν. 2509/2017, προβλέφθηκε η εκ νέου άσκηση των σχετικών ενδίκων βοηθημάτων και μέσων που είχαν απορριφθεί, εντός εξήντα (60) ημερών από τη δημοσίευση του ν. 4509/2017. Η ρύθμιση, όμως, αυτή δεν υπήρξε αποτελεσματική κυρίως λόγω του ότι για τα ως άνω ζητήματα είχαν ήδη εκδοθεί αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας προς την αντίθετη κατεύθυνση, με αποτέλεσμα να δημιουργηθεί η εσφαλμένη πεποίθηση στους ενδιαφερόμενους και, κυρίως, στους νομικούς τους παραστάτες ότι οι υποθέσεις αυτές έχουν χαθεί οριστικά. Υπάρχει, κατά συνέπεια, ικανός αριθμός πολιτών «εγκλωβισμένων» στο παλιό καθεστώς της τυπολατρικής αντιμετώπισης του συγκεκριμένου ζητήματος που εξακολουθούν μέχρι σήμερα να μην έχουν τύχει αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας επί της ουσίας της υπόθεσής τους, λόγω μη έγκαιρης καταβολής παραβόλου, το οποίο όμως δεν είχαν ποτέ κληθεί να καταβάλουν ή να συμπληρώσουν. Η ανισότητα είναι ακόμη εντονότερη στην περίπτωση των ενδίκων μέσων, δεδομένου ότι στον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας δεν προβλέπεται διάταξη, αντίστοιχη με αυτή του άρθρου 70, με την οποία να παρέχεται η δυνατότητα εκ νέου άσκησης ενδίκου μέσου, το οποίο απορρίφθηκε για τυπικούς λόγους. Με την προτεινόμενη ρύθμιση επιδιώκεται η, με βάση την αρχή της ισότητας, αποκατάσταση των διαδίκων που έχουν ασκήσει ένδικα μέσα σε φορολογικές και τελωνειακές διαφορές και είναι όμηροι του προηγούμενου νομοθετικού καθεστώτος της τυπολατρίας. Έτσι, η προτεινόμενη διάταξη δίνει τη δυνατότητα στους διαδίκους αυτούς να ασκήσουν εκ νέου τα ένδικα μέσα τα οποία είχαν απορριφθεί αμετακλήτως ως απαράδεκτα λόγω μη καταβολής παραβόλου και είχαν ασκηθεί από το χρονικό διάστημα (1.1.2011) που εισήχθη η υποχρέωση τμηματικής καταβολής του παραβόλου με το άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 3900/2010, μέχρι τότε που άρχισαν (22.12.2017) να ισχύουν οι ρυθμίσεις του ν. 4509/2017, με τις οποίες επιλύθηκαν όλα τα σχετικά με το παράβολο των φορολογικών και τελωνειακών διαφορών ζητήματα.».

Συναφώς, κατά τη συζήτηση στη Βουλή (βλ. Πρακτικά συζήτησης της Συνεδρίασης ΡΞΘ/29-6-2020) ο βουλευτής, ο οποίος κατέθεσε την τροπολογία, αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, σε πρόταση «να δοθεί μία περαιτέρω προθεσμία σε εκείνους οι οποίοι δεν είχαν επιτύχει για διάφορους λόγους να επωφεληθούν από την προθεσμία που είχε δώσει ο νομοθέτης του ν. 4509/2017 με το άρθρο 25 [...]».

8. Επειδή, δεν είναι συμβατή με τις διατάξεις του Συντάγματος περί διακρίσεως των λειτουργιών (άρθρο 26), ισότητας (άρθρο 4) και δικαστικής ανεξαρτησίας (άρθρο 87) η θέσπιση, με τη διάταξη του άρθρου 382 του ν. 4700/2020, ρύθμισης, με την οποία -μετά την πρόβλεψη του άρθρου 25 (παρ. 10) του ν. 4509/2017 για δυνατότητα εκ νέου άσκησης ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, τα οποία είχαν απορριφθεί λόγω μη πλήρωσης της δικονομικής προϋπόθεσης της καταβολής του αναλογικού παραβόλου σε φορολογικές και τελωνειακές εν γένει υποθέσεις-, προβλέπεται εκ νέου δυνατότητα επανόδου επί τέτοιων υποθέσεων, εφ' όσον, πάντως, με τον ν. 4700/2020 δεν μετεβλήθη το νομοθετικό καθεστώς επί του οποίου είχε στηριχθεί η απόρριψη. Ως εκ τούτου, η διάταξη του άρθρου 382 του ν. 4700/2020 είναι ανίσχυρη (πρβλ. ΣτΕ Ολομ. 1657-1659/2008, ΣτΕ 2756/1993, 1486/1994 7μ., 821/1996, 192, 3875/1998, 1927/2009 κ.ά.). Τούτο, δε, ανεξαρτήτως του ότι η εν λόγω διάταξη, η οποία, όπως προκύπτει τόσο από το γράμμα της όσο και από τις προπαρασκευαστικές της εργασίες, αφορά μόνο σε φορολογικές και τελωνειακές εν γένει διαφορές ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, θα ήταν, ως εξαιρετική δικονομική και δε μεταβατικού χαρακτήρα διάταξη, στενώς ερμηνευτέα (ΣτΕ Ολομ. 383/1961, 181/1974, 4466/1977, 3441/1981, ΣτΕ 3523/1979, 204, 1634/1990, 4460/2005, 3091/2008, 1739/2016, 1003, 2800/2018, 2126, 2714, 2835/2019) και, ως εκ τούτου, ούτε θα καταλάμβανε ούτε θα ήταν δυνατόν να εφαρμοσθεί αναλογικώς επί των υπαγόμενων στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου Επικρατείας ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, τα οποία διέπονται από τις διατάξεις του άρθρου 36 του π.δ. 18/1989. Σύμφωνα με αυτές προβλέπεται υποχρέωση καταβολής (πάγιου) παραβόλου σε ύψος που δεν παρεμποδίζει από τη φύση του την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων και μέσων (πρβλ. ΣτΕ Ολομ. 3087-3088/2011 κ.ά., πρβλ. επίσης ΣτΕ Ολομ. 1583/2010, 601/2012, ΣτΕ 2924/2019 κ.ά.), ορίζεται δε ειδικώς ως έννομη συνέπεια της μη καταβολής του εντός της κατά τον νόμο προθεσμίας η απόρριψη του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου ως απαράδεκτου προς αποτροπή άσκησης απερίσκεπτων ενδίκων βοηθημάτων και μέσων χάριν της εύρυθμης λειτουργίας των δικαστηρίων και της αποτελεσματικής απονομής της δικαιοσύνης, ενώ η μη καταβολή ή η καταβολή ελλιπούς παραβόλου δεν περιλαμβάνεται στις τυπικές παραλείψεις, οι οποίες μπορούν να καλυφθούν και μετά τη συζήτηση της υπόθεσης κατά τα οριζόμενα στις διατάξεις του άρθρου 33 παρ. 3 και 4 του π.δ. 18/1989, οι οποίες προσετέθησαν με το άρθρο 32 παρ. 2 του ν. 3772/2009 (Α' 112) (πρβλ. ΣτΕ Ολομ. 777/2013, ΣτΕ 2924, 2930/2019, 630, 826, 1952/2020 κ.ά.).

9. Επειδή, εν προκειμένω, κατά τα αναφερόμενα στις αποφάσεις ΣτΕ 3574/2015 και 250/2019, η αίτηση ακύρωσης με αριθμό κατάθεσης .../2013 ασκήθηκε στις 17-5-2012 ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, με τη δε 1977/2013 απόφαση του δικαστηρίου αυτού παραπέμφθηκε προς εκδίκαση στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Με την 3574/2015 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας διαπιστώθηκε ότι η αίτηση αυτή θα έπρεπε να απορριφθεί λόγω εκπρόθεσμης καταβολής του οφειλόμενου παραβόλου. Ειδικότερα, όπως προέκυπτε από την .../ 17.5.2012 έκθεση επίδοσης δικαστικής γραμματέως του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών, η

παραπεμπτική προς το Συμβούλιο της Επικρατείας 1977/2013 απόφαση του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών κοινοποιήθηκε στον δικηγόρο που παρέστη για λογαριασμό της αιτούσας κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο διοικητικό εφετείο στις 17.7.2013. Εξ άλλου, η υπόθεση περιήλθε στο Συμβούλιο της Επικρατείας, κατόπιν της ανωτέρω παραπομπής, την 1.8.2013, από την τελευταία δε ημερομηνία, ως μεταγενέστερη, εκκίνησε η μηνιαία προθεσμία του άρθρου 36 παρ. 1 του π.δ. 18/1989 προς συμπλήρωση του κατατεθέντος παραβόλου των 100 ευρώ. Ωστόσο, το ελλείπον κατά 50 ευρώ παράβολο συμπληρώθηκε μετά τη λήξη της ως άνω προθεσμίας, στις 15.11.2013. Με τα δεδομένα αυτά, η κρινόμενη αίτηση θα έπρεπε να απορριφθεί ως απαράδεκτη. Επειδή, όμως, το ζήτημα αυτό δεν είχε τεθεί με την εισήγηση επί της υπόθεσης, κατ' άρθρο 22 παρ. 1 του π.δ. 18/1989, το Τμήμα έκρινε, με την 3574/2015 απόφαση, ότι η συζήτηση της υπόθεσης θα έπρεπε να αναβληθεί ώστε να ακουστούν οι διάδικοι επ' αυτού. Κατόπιν τούτου, η υπόθεση συζητήθηκε εκ νέου, η δε αιτούσα υπέβαλε υπόμνημα, με το οποίο δεν αμφισβήτησε το ως άνω εκτεθέν πραγματικό της υπόθεσης, ούτε προέβαλε ότι συνέτρεχε τυχόν λόγος ανωτέρας βίας για την υπέρβαση της νόμιμης προθεσμίας κατά τη συμπλήρωση του ελλείποντος παραβόλου, αλλά περιορίσθηκε στην αμφισβήτηση των συνεπειών της υπέρβασης της ως άνω προθεσμίας. Ενόψει, όμως, του ότι τα ζητήματα αυτά, τα οποία εξετάσθηκαν με την αναβλητική απόφαση και αναφέρθηκαν και στην 250/2019 απόφαση, είχαν αντιμετωπισθεί με πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η κρινόμενη αίτηση απορρίφθηκε, με την τελευταία αυτή απόφαση, ως απαράδεκτη.

10. Επειδή, με την ήδη κρινόμενη αίτηση, όπως αναπτύχθηκε με το υπόμνημα που κατέθεσε εμπρόθεσμα η αιτούσα μετά τη συζήτηση, προβάλλεται ότι για λόγους ίσης μεταχείρισης ομοίων καταστάσεων σύμφωνα με το άρθρο 4 του Συντάγματος και υπό το πρίσμα του δικαιώματος δικαστικής προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος, η διάταξη του άρθρου 382 του ν. 4700/2020 πρέπει να εφαρμοσθεί αναλόγως και στις ακυρωτικές υποθέσεις, οι οποίες απορρίφθηκαν λόγω εκπρόθεσμης καταβολής του παραβόλου του άρθρου 36 παρ. 1 του π.δ. 18/1989. Επισημαίνεται, επιπρόσθετα, ότι η αιτούσα κατέβαλε το ελλείπον παράβολο των 50 ευρώ στις 15.11.2013, δέκα μήνες πριν από τη συζήτηση της υπόθεσης στο Συμβούλιο της Επικρατείας και μάλιστα πριν ακόμη και από την από 20.11.2013 πράξη του Προέδρου του Δ Τμήματος (περί ορισμού εισηγητή και δικασίμου) και την κοινοποίησή της στον δικηγόρο της αιτούσας, το γεγονός, δε, αυτό, σε συνδυασμό αφενός προς την κατάθεση δικογράφου προσθέτων λόγων στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών και αίτησης προτίμησης (.../ 12.11.2013) στο Συμβούλιο της Επικρατείας, και αφετέρου προς την παράσταση της αιτούσας σε αμφοτέρω τα εν λόγω δικαστήρια δια των πληρεξουσίων της, καθιστούσε πρόδηλο ότι δεν ετίθετο ζήτημα αποτροπής άσκησης απερίσκεπτου ενδίκου βοηθήματος. Τέλος, υπογραμμίζεται ότι η άσκηση του ενδίκου βοηθήματος στο Διοικητικό Εφετείο Αθηνών στις 17.5.2012, απότοκο της οποίας υπήρξε το ζήτημα παραδεκτού που ανέκυψε στην υπόθεση, προκλήθηκε ως αποτέλεσμα των αλληπάλληλων και δυσερμήνευτων νομοθετικών μεταβολών αναφορικά με την αρμοδιότητα εκδίκασης των υποθέσεων που αναφύονται από την εφαρμογή της νομοθεσίας περί επενδύσεων (άρθρα 48 παρ. 3 ν. 3900/2010 περί υπαγωγής των έως τότε ακυρωτικών υποθέσεων αρμοδιότητας ΣτΕ, ως διαφορών ουσίας, στα διοικητικά εφετεία, 110 παρ. 14 ν. 4055/2012, υπό τον τίτλο «Μεταβατικές διατάξεις», περί επανυπαγωγής τους στην ακυρωτική αρμοδιότητα του ΣτΕ από τις 2-4-2012).

11. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η διάταξη του άρθρου 382 του ν. 4700/2020, κατ' επίκληση της οποίας ασκείται η κρινόμενη αίτηση, δεν καθιστά δυνατή την επάνοδο επί της αίτησης με αριθμό κατάθεσης .../2013 περί ακυρώσεως της .../23.2.2012 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, καθώς και κάθε άλλης συναφούς πράξης ή παράλειψης της Διοίκησης, είναι δε απορριπτέα ως αβάσιμα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα καθώς και οι ισχυρισμοί του υπομνήματος της αιτούσας ότι το άρθρο 382 του ν. 4700/2020 ενισχύει το δικαίωμα δικαστικής προστασίας, αφού παρέχει το δικαίωμα συζήτησης υποθέσεων που απορρίφθηκαν λόγω μη καταβολής παραβόλου, στην ουσία τους, δίχως να παρεμβαίνει σε αυτές. Ούτε συνάγεται αντίθετο επιχείρημα από τα κριθέντα με την απόφαση ΣτΕ 129/2018, την οποία επικαλείται η αιτούσα. Πράγματι, με την απόφαση αυτή κρίθηκε ότι, ανεξαρτήτως εάν η διάταξη του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 20 του ν. 3144/2003 θα ήταν σύμφωνη με τις διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 1 και 26 του Συντάγματος, κατά το μέρος που κατελάμβανε και υποθέσεις για τις οποίες είχαν εκδοθεί τελεσίδικες αποφάσεις διοικητικών δικαστηρίων ή για τις οποίες υπήρχαν δίκες εκκρεμείς ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, δεν αντέκειτο, ως προς τις λοιπές υποθέσεις, στις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1, 20 παρ. 1 και 26 του Συντάγματος, διότι με τη διάταξη του πρώτου εδαφίου της ίδιας παραγράφου εισήχθη πάγια και γενικής εφαρμογής νομοθετική ρύθμιση (περί μεταβολής, ειδικώς ως προς το ΙΚΑ, του νομοθετικού καθεστώτος για την υπογραφή των δικογράφων σε κοινωνικοασφαλιστικές διαφορές). Στη συνέχεια δε η ως άνω απόφαση προχώρησε σε περαιτέρω σκέψεις, τις οποίες επικαλείται, κατά τα ανωτέρω, η αιτούσα. Εξάλλου, ούτε η νομοθεσία περί του Συμβουλίου της Επικρατείας προβλέπει ειδικό ένδικο βοήθημα (αίτηση) για την επανασυζήτηση ενδίκων βοηθημάτων ή μέσων που απορρίφθηκαν ελλείψει παραβόλου ύστερα από την εξαφάνιση των οικείων απορριπτικών αποφάσεων ούτε οι αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας υπόκεινται σε αίτηση αναιρέσεως ενώπιον αυτού (ΣτΕ 1450/2003, 2139/2006, 209/2013, 359/2019, 1952/2020 κ.ά.). Συνεπώς, η κρινόμενη αίτηση, στρεφόμενη κατ' ουσίαν κατά (της απορριπτικής κρίσης) της απόφασης ΣτΕ 250/2019, στην ορθότητα της οποίας και ανάγονται οι προπαρατεθέντες ισχυρισμοί, με σκοπό την εξαφάνισή της, είναι απορριπτέα ως απαράδεκτη. Τέλος, είναι ομοίως απορριπτέα ως απαράδεκτη, εάν ήθελε θεωρηθεί ότι αποτελεί νέα, δεύτερη αίτηση ακυρώσεως κατά της αυτής ως άνω προσβαλλόμενης πράξης (ΣτΕ Ολομ. 814/2019, ΣτΕ 1491/2017, 790, 2156/2019, 1363/2020 κ.ά.).

Διά ταύτα

Απορρίπτει την αίτηση.

Διατάσσει την κατάπτωση του παραβόλου.

Επιβάλλει στην αιτούσα τη δικαστική δαπάνη του Δημοσίου, η οποία ανέρχεται σε τετρακόσια εξήντα (460) ευρώ.

Η διάσκεψη έγινε στις 11 Δεκεμβρίου 2020 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 12ης Μαρτίου 2021.

Η Πρόεδρος Η Γραμματέας

Ε. Σάρπ Ελ. Γκίκα

